

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

И С К А Н Е

от Пленума на Върховния касационен съд
за тълкуване на член 153 и член 158 т.3 от Конституцията

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Молим ви да упражните правомощието си по член 149 ал. 1 т. 1 от Конституцията, като отговорите на следните тълкувателни питання:

1. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която да се прогласи, че съдилищата в Република България са основен носител на съдебната власт и единствени осъществяват държавно правосъдие.

2. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която се реструктурира прокуратурата и се определя, че правомощията ѝ в рамките на съдебната власт са свързани само с поддържане на обвинението пред съда.

3. Представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако се запише в Конституцията, че следствието се реструктурира като участва в разследването, изпълнявайки функциите на съдии по разследването.

4. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако в Конституцията се предвиди, че прокуратурата, следствието и МВР осъществяват единна държавна политика в борбата с престъпността и дейността им в тази насока се наблюдава от Народното събрание.

5. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако в Конституцията се извърши промяна в структурата и начина на избиране на Висшия съдебен съвет, като се предвиди професионалната квота да включва като членове по право председателите на ВКС, ВАС, ръководителя на прокуратурата,

поддържаща обвинения пред съда, както и ръководителя на съдиите по разследването следователи. Останалата част от професионалната квота да се избира с мнозинство от две трети от всички съдии. Парламентарната квота също да се избира с мнозинство от две трети.

Известно е, че за да се приеме от КС за разглеждане едно тълкувателно питане, трябва да се установи правният интерес от него, както и да се даде вариант на тълкуване, изходящ от страна на молителя. В следващото изложение ще се опитае да мотивираме искането си като се съобразим с тези изисквания, установени в практиката на КС.

Правният интерес от направените питання се основава на няколко групи обстоятелства. На първо място, това е необходимостта вече ясно и на конституционно ниво да се заяви, че основният носител на съдебната власт са съдилищата, доколкото само те могат да правораздават, т.е. да осъществяват правосъдие. Подчертаването на ролята на съда в никакъв случай не игнорира и не води до заличаване на другите две звена на съдебната власт по Конституция. По отношение на тях е необходимо обаче съществено реструктуриране, като се подчертае, че основните функции на прокуратурата са две – като част от съдебната власт да поддържа обвинението пред съда като равнопоставен участник в наказателния процес и втората, в изпълнението на която тя не се явява част от съдебната власт – да осъществява ръководството на досъдебната фаза в наказателния процес.

По отношение на следствието времето показва, че е целесъобразно част от функциите му да се поемат от полицейското дознание, респ. разследване, а самото то да се реструктурира като се възприеме за модел институтът на съдии по разследването.

Никакво вмешателство в съдебната власт няма, ако в конституцията се запише, че държавната политика за борба с престъпността се осъществява чрез прокуратурата, следствието и органите на МВР, като тази дейност се наблюдава от Народното събрание. Става дума за траен приоритетен елемент на вътрешната държавна политика и сътрудничеството между властите при осъществяването ѝ е наложително. Затова този текст би бил напълно адекватен на очакванията на обществото като цяло.

Реструктурирането на ВСС следва от необходимостта да се гарантира наистина независимо и качествено правораздаване и е съвсем естествено доминираща роля в него да имат представителите на съдилищата, както и да се предвиди всички членове на ВСС без тези, участващи по право, да се избират с квалифицирано мнозинство от две трети.

Когато говорим за правен интерес, към всички тези съображения трябва да прибавим и обстоятелството, че съдебната система вече от

години е подложена на критики във връзка с конституционната ѝ уредба от Европейския съюз, а реформирането ѝ е поставено като основно условие за ратификация на подписания вече договор за присъединяване. Критиките, отправяни към съдебната система от тази посока, могат да се сведат до две основни:

- Осигуряване на реална самостоятелност и независимост, включително институционална на съдилищата. Обезпечаване във връзка с това на качествено, справедливо и бързо правораздаване

- Реформиране на досъдебната фаза на наказателното производство за осигуряване на ефективна борба с престъпността. Установяване на ефикасно наблюдение и контрол в тази сфера.

Считаме, че направените предложения, предмет на питането, са насочени именно в тази посока. Наистина, Пленумът на ВКС няма законодателна инициатива, но той има сериозното намерение да я провокира с настоящото питане, доколкото всички поставени въпроси пряко засягат функционирането на съдебната власт. Ето защо считаме, че правният интерес от отправените питання е налице за обществото като цяло, а и за нас, съдиите от Върховния касационен съд, който е важен елемент от съдебната власт в Република България.

Според Пленума на ВКС на всички поставени тълкувателни питання следва да се отговори в смисъл, че посочените в тях евентуални промени в Конституцията не водят до промяна във формата на държавно управление. Става дума за реорганизация вътре в самата съдебна власт, поставяне на необходими акценти, уточняване на правомощия и степенуването им, всичко това в името и за реализирането на една висша по ранг конституционна ценност – осигуряване на качествено и бързо правораздаване за гражданите и юридическите лица, както и гарантиране на тяхната сигурност и защита от престъпни посегателства.

Не се изменя формата на държавно управление и в хипотезата на реконструкция на ВСС. Това е така, защото става дума за орган, който администрира съдебната власт и сам не е част от нея, тъй като не участва в правораздаването. Промените в този орган също обслужват една приоритетна конституционна ценност – осигуряване на истинска независимост, включително институционална на правораздаващите съдебни органи. Не се нарушава нито принципът за разделение на властите (ВСС продължава да е в състава на съдебната система, но както и досега – без да е орган на съдебната власт), нито друг основополагащ конституционен принцип.

Липсва какъвто и да било елемент на промяна във формата на държавно управление по смисъла на член 158 т.3 от Конституцията.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Без съмнение, решавайки въпроса за допустимостта на направените тълкувателни питання, вие по необходимост ще трябва да вземете предвид и да коментирате вашето решение по к.д.3/2003 г. Според това решение: “Формата на държавно управление по смисъла на член 158 т.3 от Конституцията следва да се тълкува разширително. В това понятие се включва и изградената от ВНС система от висши държавни институции. Във формата на държавно управление се включват и възложените от Конституцията на тези институции дейности и правомощия, доколкото с изменението им се нарушава балансът между тях при съблюдаване на основните принципи, върху които е изградена държавата – народен суверенитет, върховенството на основния закон, политически плурализъм, разделението на властите, правовата държава и независимостта на съдебната власт.”

Както се вижда, акцентът в решението на КС е поставен върху необходимостта от разширително тълкуване на член 158, т. 3 от Конституцията. Наистина със сериозни доводи КС мотивира нуждата от такова тълкуване. Не са очертани обаче (а и едва ли биха могли) пределите, мярата при упражняване на такова разширително тълкуване. Изброяването на основни конституционни принципи и начала е недостатъчно и не може да изпълни такава задача.

Пленумът на ВКС счита, че доколкото в диспозитива на решението по к.д.3/2003 г. липсват конкретни отговори на конкретни питання, визиращи конкретни хипотези за изменения в Конституцията, всякакви бъдещи (поискани след решението) конкретни питання, относими по някакъв начин към смисъла на член 158, т.3, трябва да бъдат приемани от КС и трябва да им бъде отговаряно, като преценката бъде индивидуализирана и строго конкретна. Това е така, защото в решение 3/2003 г. КС не е дефинирал единен всеобщ критерий за разширително тълкуване. Както вече отбелязахме такъв критерий едва ли би могъл да бъде определен по някакъв всеобщо валиден начин. Единствено продуктивният според нас подход е КС (включително, имайки предвид и някои доводи, отразени в решението по к.д. 3/2003 г.) да отговаря на всяко поставено питане като прави конкретна преценка за допустимост и се произнася за необходимостта или не от разширително тълкуване на член 158, т.3 от Конституцията.

Ние считаме, че в конкретните хипотези за изменения на Конституцията, за които питаме, такова разширително тълкуване не би следвало да се прилага. То би влязло в противоречие със самата Конституция, доколкото КС би разширил по тълкувателен път неоснователно параметрите на проявление на формата на държавно управление по смисъла на член 158, т.3 от основния закон. Това е така,

защото конкретно посочените промени с нищо не засягат основни принципи и начала, залегнали в Конституцията, включително принципа за разделение на властите и имат една напълно конституционносъобразна цел – да съдействат за усъвършенстване на конституционния модел на съдебната система, като подобрят качеството и ефективността в нейната работа. В случая, струва ни се, КС има подходящ повод да прецизира някои от критериите, залегнали в решение 3/2003 г.

Според нас КС може да дава релевантно разширително тълкуване на член 158 т.3 само произнасяйки се по конкретно и достатъчно ясно индивидуализирано питане за евентуална конституционна промяна (такава конкретна преценка КС направи наскоро, сезиран от Президента на републиката за съобразеността с разпоредбата на член 158 т.3 на евентуални бъдещи изменения в Конституцията, продиктувани от присъединяването ни към ЕС). Едно разширително тълкуване с чисто абстрактен характер по принцип граничи с конституционно законодателстване - нещо, което КС не може да прави. Ето защо, считаме, без да омаловажаваме значението на решение 3/2003 г. на КС, че всяка конституционна промяна, за която има съмнение, че може да е относима към промяна на формата на държавно управление, може да бъде предмет на самостоятелно тълкувателно питане. Тогава КС ще може да даде конкретен отговор в какви параметри може да бъде направено разширително тълкуване на член 158, т.3 К, каква е допустимата и конституционносъобразна рамка на такова разширително тълкуване. Абстрактен критерий, отговор "по принцип" на този въпрос така както е формулиран в диспозитива на решение 3/2003 на КС може да има само насочващ, в известна степен доктринерен характер. В случая по изложените съображения е недопустимо приложението на правилото за "вече пресъденото", тъй като няма достатъчно ясно конкретизиран обект на произнасяне в диспозитива на решение 3/2003 г.

В заключение, молим ви, уважаеми конституционни съдии, след като допуснете за разглеждане направените от нас тълкувателни питання, да тълкувате член 158, т.3 и член 153 от Конституцията, като постановите тълкувателно решение в смисъл, че нито едно от тях, така както са направени в настоящото искане, не води до промяна във формата на държавно управление на Република България и всичките могат да бъдат направени като предложения за изменения на Конституцията от обикновено Народно събрание.

Молим да конституирате като заинтересовани страни по делото: Народното събрание, Президента, Министерския съвет, Висшия съдебен съвет, министъра на правосъдието, Върховния

административен съд, главния прокурор, Съюза на съдиите в България, Национално сдружение на българските прокурори, Асоциация на прокурорите в България, Висшия адвокатски съвет и Камарата на следователите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВКС

/ИВАН ГРИГОРОВ/

ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/БЛАГОВЕСТ ПУНЕВ/

ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/РУМЕН НЕНКОВ/

ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ЛЮБКА ИЛИЕВА/

Р Е Ш Е Н И Е

№ 4

гр.София, 15.06.2005 г.

Пленумът на Върховния касационен съд на Република България, в заседанието си на 15.06.2005 г., в състав:

Председател: Иван Григоров

Зам.председател: Благовест Пунев

Зам.председател: Румен Ненков

Зам.председател: Любка Илиева

Председател на I гр.отд.: Ани Аджемова

Председател на II гр.отд.: Милена Жабинска

Председател на III гр.отд.:Таня Митова

Председател на IV-а гр.отд.: Добрила Василева

Председател на IV-б гр.отд.: Жанета Найденова

Председател на I търг.отд.: Таня Райковска

Председател на II търг.отд.: Татяна Върбанова

Председател на I нак.отд.: Бойка Попова

Председател на II нак.отд.: Савка Стоянова

Председател на III нак.отд.: Елияна Карагъзова

Член съдии:

Кръстьо Яначков, Гроздан Илиев, Йорданка Данова, Божидар Сукнаров, Пламен Томов, Иван Недев, Никола Хитров, Лидия Иванова, Жанин

Силдарева, Капка Юстинянова, Елса Ташева, Елена Величкова, Лидия Стоянова, Евелина Стоянова, Мария Логофетова, Ваня Алексиева, Лиляна Методиева, Симеон Чаначев, Тодор Домузчиев, Николай Цветков, Саша Раданова-Томова, Бранислава Павлова, Емануела Балевска, Вероника Имова, Маргарита Соколова, Борислав Ангелов, Красимир Харалампиев, Борислав Белазелков, Дария Проданова, Ани Саралиева, Светла Цачева, Любка Първанова, Юрий Кръстев, Веска Райчева, Мария Славчева, Пламен Стоев, Костадинка Арсова, Елеонора Чаначева, Златка Русева, Ружена Керанова, Галина Димитрова- Михайлова, Дияна Ценева- Каменова, Мария Иванова, Светлана Калинова, Фиданка Пенева, Елена Авдева, Ивета Анадолска, Марио Първанов, Гълъбина Петрова, Лидия Рикевска, Мариана Костова, Снежанка Николова, Емил Марков, Камелия Ефремова, Капка Костова, Кети Маркова, Татяна Кънчева, Емил Томов, Албена Бонева.

На заседанието присъствуваха 73 съдии от общо 85 съдии.

При участието на секретаря-протоколист Мариана Иванчева.

Р Е Ш И:

Сезира Конституционния съд на Република България с искане за тълкуване на чл.153 и чл.158 т.3 от Конституцията на Република България.

Председател: Иван Григоров.....

Зам.председател: Благовест Пунев.....

Зам.председател: Румен Ненков.....

Зам.председател: Любка Илиева.....

Председател на I гр.отд.: Ани Аджемова.....

Председател на II гр.отд.: Милена Жабинска.....

Председател на III гр.отд.:Таня Митова.....

Председател на IV-а гр.отд.: Добрила Василева.....

Председател на IV-б гр.отд.: Жанета Найденова

Председател на I търг.отд.: Таня Райковска.....

Председател на II търг.отд.: Татьяна Върбанова.....

Председател на I нак.отд.: Бойка Попова.....

Председател на II нак.отд.: Савка Стоянова.....

Председател на III нак.отд.: Елияна Карагъзова.....

ЧЛЕН СЪДИИ:

1. КРЪСТЬО ИВАНОВ ЯНАЧКОВ.....

2. ГРОЗДАН НИКОЛОВ ИЛИЕВ.....

3. ЙОРДАНКА ЙОРДАНОВА ДАНОВА.....

4. БОЖИДАР ВЕСЕЛИНОВ СУКНАРОВ.....

5. ПЛАМЕН ТОМОВ ТОМОВ.....

6. ИВАН МИХАЙЛОВ НЕДЕВ.....

7. НИКОЛА ЕМАНУИЛОВ ХИТРОВ.....

8. ЛИДИЯ ПЕТРОВА ИВАНОВА.....

9. ЖАНИН ПЕНЧЕВА СИЛДАРЕВА.....

10. КАПКА СТОЕВА ЮСТИНЯНОВА.....

11. ЕЛСА ВАСИЛЕВА ТАШЕВА.....

12. ЕЛЕНА ТОДОРОВА ВЕЛИЧКОВА.....

13. ЛИДИЯ ХРИСТОВА СТОЯНОВА.....

- 14. ЕВЕЛИНА АЛЕКСАНДРОВА СТОЯНОВА.....
- 15. МАРИЯ ФИЛИПОВА ЛОГОФЕТОВА.....
- 16. ВАНЯ МИРЧЕВА АЛЕКСИЕВА.....
- 17. ЛИЛЯНА МЕТОДИЕВА БОРИСОВА.....
- 18. СИМЕОН АЛЕКСАНДРОВ ЧАНАЧЕВ.....
- 19. ТОДОР ИВАНОВ ДОМУЗЧИЕВ.....
- 20. НИКОЛАЙ ХРИСТОВ ЦВЕТКОВ.....
- 21. САША ДИМИТРОВА РАДАНОВА-ТОМОВА.....
- 22. БРАНИСЛАВА КРАЧУНОВА ПАВЛОВА.....
- 23. ЕМАНУЕЛА КОНСТАНТИНОВА БАЛЕВСКА.....
- 24. ВЕРОНИКА АТАНАСОВА ИМОВА.....
- 25. МАРГАРИТА ВАСИЛЕВА СОКОЛОВА.....
- 26. БОРИСЛАВ ЦВЕТКОВ АНГЕЛОВ.....
- 27. КРАСИМИР ИВАНОВ ХАРАЛАМПИЕВ.....
- 28. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ.....
- 29. ДАРИЯ НИКОВА ПРОДАНОВА.....
- 30. АНИ ЛЮБЕНОВА САРАЛИЕВА.....
- 31. СВЕТЛА ЛЮДМИЛОВА ЦАЧЕВА.....
- 32. ЛЮБКА БОГДАНОВА ПЪРВАНОВА.....
- 33. ЮРИЙ ДИМИТРОВ КРЪСТЕВ.....
- 34. ВЕСКА ВАСИЛЕВА РАЙЧЕВА.....
- 35. МАРИЯ ВАСИЛЕВА СЛАВЧЕВА.....
- 36. ПЛАМЕН ГЕОРГИЕВ СТОЕВ.....
- 37. КОСТАДИНКА ПЕТРОВА АРСОВА.....
- 38. ЕЛЕОНОРА ВЕЛИНОВА ЧАНАЧЕВА.....

[Handwritten signatures and initials corresponding to the list items, including names like 'Vanya', 'Liliana', 'Simeon', 'Todor', 'Nikolay', 'Sasha', 'Branislava', 'Emanuela', 'Veronika', 'Margarita', 'Borislav', 'Krasimir', 'Borislav', 'Daria', 'Ani', 'Svetla', 'Lyubka', 'Yuriy', 'Veska', 'Maria', 'Plamen', 'Kostadinka', 'Eleonora']

- 39. ЗЛАТКА РУСЕВА РУСЕВА *[Signature]*
- 40. РУЖЕНА ГЕОРГИЕВА КЕРАНОВА *[Signature]*
- 41. ДИЯНА ЦВЕТАНОВА ЦЕНЕВА-КАМЕНОВА *[Signature]*
- 42. МАРИЯ ИЛИЕВА ИВАНОВА *[Signature]*
- 43. СВЕТЛАНА ПЕТРОВА КАЛИНОВА *[Signature]*
- 44. ФИДАНКА НАЙДЕНОВА ПЕНЕВА *[Signature]*
- 45. ЕЛЕНА НИКОЛОВА АВДЕВА *[Signature]*
- 46. ИВЕТА ТОДОРОВА АНАДОЛСКА *[Signature]*
- 47. МАРИО ПЪРВАНОВ ПЪРВАНОВ *[Signature]*
- 48. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА ПЕТРОВА *[Signature]*
- 49. ЛИДИЯ ПЕЕВА РИКЕВСКА *[Signature]*
- 50. МАРИАНА ГОСПОДИНОВА КОСТОВА *[Signature]*
- 51. СНЕЖАНКА СТОЯНОВА НИКОЛОВА *[Signature]*
- 52. ЕМИЛ НИКОЛОВ МАРКОВ *[Signature]*
- 53. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА ИВАНОВА *[Signature]*
- 54. КАПКА ВАСИЛЕВА КОСТОВА *[Signature]*
- 55. КЕТИ МЕТОДИЕВА МАРКОВА *[Signature]*
- 56. ТАТЯНА НИКОЛОВА КЪНЧЕВА *[Signature]*
- 57. ЕМИЛ ИВАНОВ ТОМОВ *[Signature]*
- 58. АЛБЕНА ТОДОРОВА БОНЕВА *[Signature]*
- 59. *Талика Танова Михайлова - D D*

